

Kopalnia Węgla Brunatnego (KWB) „Konin

Hasło wydrukowane w **Tom V**

Kopalnia Węgla Brunatnego (KWB) „Konin”, 1941 – I 1945 wyznaczenie pól górniczych, budowa odkrywki, wydobywanie węgla w Morzysławiu i Glince, budowa linii energetycznej z Włocławka i brykietowni w Marantowie przez Ostdeutsche Bauunion, nast. Elektrizitätswerke Wartheland GmbH (Elwag) i Braunkohlenwerke Wartheland GmbH (Brawag). Po zakończeniu działań wojennych wydobywanie węgla uruchomione przez pracowników kopalni, od 1945 Kopalnia Węgla i Fabryka Brykietów Morzysław-Marantów, w nast. latach rozbudowywana i przekształcana organizacyjnie, funkcjonująca m.in. jako Kopalnia „Konin”/Kopalnia Węgla Brunatnego „Konin” w Marantowie; 1951 utworzenie Przedsiębiorstwa Przeróbki Węgla Brunatnego „Konin” (m.in. budowa Odkrywki Niesłusz), 1 I 1954 połączona z KWB „Konin” w KWB „Konin” w budowie w Marantowie, od 1 I 1959 KWB „Konin” Przedsiębiorstwo Państwowe w Koninie, od 1977 KWB „Konin” w Kleczewie.

Przedsiębiorstwo o rozbudowanej strukturze organizacyjnej, w jego składzie m.in. odkrywki Gosławice (budowa/eksploatacja 1953–1974), Pątnów (od 1956), Kazimierz (od 1962), Józwin (od 1964), Lubstów (od 1979) oraz Dział Kolejowy, Brykietownia, Odwodnienie Podziemne, Warsztaty, Zakład Transportu, Zakład Robót Górniczych. Największe przedsiębiorstwo w powiecie konińskim, od 1975 w województwie; razem z KWB „Adamów” w Turku, Zespołem Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin i in. zakładami tworzące Konińskie Zagłębie Węgla Brunatnego. Stan zatrudnienia: 1945 – ok. 172 pracowników, 1980 – 6554, 1989 – 8356.

W KWB sporadyczne przypadki kolportażu ulotek i tzw. „przejawy niezadowolenia”, np. 1975–1980 gł. z powodów ekono-

micznych i organizacyjnych, m.in. X 1975 na Odkrywce Jóźwin ulotka z wierszem satyrycznym pt. *Oda świąteczna*; VIII 1979, II-III 1980 niezadowolenie grupy sztygarów zmianowych na Odkrywce Pątnów z powodu niekorzystnych zmian w systemie pracy; VI 1980 krytyczne oceny pracowników dot. wzrostu cen mleka; na Odkrywce Pątnów niezadowolenie budziły ciche podwyżki cen i braki w zaopatrzeniu; od VII podwyżki cen mięsa; ok. 27-29 VIII ponowne przejawy niezadowolenia, gł. na Odkrywce Pątnów (żądania 30 proc. premii za VIII), zgłaszanie postulatów przyznania dodatku do pensji na wzór obowiązujących w KWB „Turów” i KWB „Bełchatów” (tzw. turoszowskiego i bełchatowskiego), popieranie postulatów załóg strajkujących na Wybrzeżu. 1 IX zgłaszanie żądań opublikowania tekstów porozumień podpisanych w Gdańsku i Szczecinie, na pocz. IX wzrost niezadowolenia, np. 3 IX strajk ok. 50 pracowników III zmiany Brykietowni (zgłoszenie postulatów ekonomicznych i zmian personalnych); w różnych komórkach organizacyjnych KWB formułowanie pod adresem dyrekcji postulatów o charakterze ekonomicznym, socjalnym i organizacyjnym; udział dyrekcji i oficjalnych struktur związkowych oraz administracyjnych w opracowaniu 29 postulatów (*Wnioski i postulaty w zakresie spraw bytowych, socjalnych i ludzkich* oraz *Wnioski i postulaty w zakresie spraw produkcyjnych*), m.in. zrównanie zarobków pracowników kopalń węgla brunatnego z górnikami węgla kamiennego, zwiększenie deputatu węglowego, obniżenie opłat za prąd, poprawa warunków pracy, zaliczenie KWB „Konin” do I kategorii zatrudnienia; nasilenie żądań spotkań z kierownictwem kopalni i przedstawicielami zjednoczenia lub ministerstwa.

10 IX spotkanie pracowników (ok. 400 osób) w Górniczym Domu Kultury Oskard z z-cą dyrektora KWB, z-cą dyrektora Zjednoczenia i przedstawicielami KW PZPR w Koninie; niezadowolenie z powodu braku decyzji o przyznaniu dodatku do pensji (określanego jako „koniński” lub „kopalniany”); żądania realizacji postulatów do 13 IX. 12 IX spotkanie przedstawicieli załogi z wiceministrem energetyki i energii atomowej (zgłoszenie postulatów ekonomicznych), 13 IX w godz. 10.00-18.30 strajk ok. 4500 pracowników, organizatorem Rada Zakładowa ZZG przekształcona w Komitet Strajkowy, przew. KS/RZ ZZG Edmund Walczak, od

godz. 14.00 rozmowy z ministrem i podpisanie porozumienia (m.in. zgoda na 20-proc. dodatek do pensji). 1 X w godz. 6.00–13.30 strajk ok. 140 pracowników baz transportowych (z powodu braku realizacji postulatów), 2 X w godz. 6.00–8.00 zebranie załogi O. Pątnów z dyr. KWB, 3 X w godz. 12.00–12.40 strajk ok. 400 pracowników Zakładów Naprawczych (także z powodów ekonomicznych), X 1980 utrzymywanie się niezadowolenia z powodu nierealizowania postulatów zgodnie z umowami.

IX-X 1980 - zgłaszanie propozycji dot. tworzenia niezależnych/wolnych ZZ lub przekształcenia ZZG (np. w NSZZ Górników Odkrywkowych Węgla Brunatnego). 17 IX podczas plenum RZ ZZG powołanie 13-osobowej Komisji Organizacyjnej (m.in. zadanie opracowania projektu statutu NSZZ); w nast. dniach wybieranie delegatów i przygotowywanie zebrania wyborczego ZZG; 22 X zebranie 500 delegatów, głosowanie ws. przyszłości związków zawodowych w KWB „Konin” - 423 delegatów za przystąpieniem do „S”, 13 za przynależnością do ZZG; utworzenie Zakładowego Komitetu Założycielskiego (ZKZ) „S” przy Kopalni „Konin”, w prezydium: Stanisław Trafny (przew.): Zbigniew Okoński i Ryszard Skoczylas (wiceprzew.), Tomasz Piasecki (sekretarz), Szczepan Babiński, Marian Mencil (członkowie); pozostali członkowie ZKZ: Wojciech Chojnacki, Stanisław Jankowski, Czesław Kierzkowski, Janusz Łuczak, Jan Marciniak, Romuald Mościcki, Piotr Piasecki, Anatol Przybylski, Janusz Skorupski, Stefan Stawicki, Jan Urbański, Marian Walczak, Mieczysław Werbiński, Lech Zrąbkowski. 25 X do „S” przystąpili pracownicy Zakładu Odwodnienia Podziemnego, skład ZKZ poszerzono o 2 osoby, nowym przew. wybrano Krzysztofa Buszko; ZKZ pocz. zarejestrowany w MKR Jastrzębie, nast. MKZ w Koninie (19 XII na wniosek „S” KWB zebranie MKZ z przedstawicielami KKP, podjęto decyzję o zmianach personalnych w MKZ (m.in. 3 przedstawicieli „S” KWB).

XII 1980 - III 1981 wybory: komisji oddziałowych, delegatów na konferencje wydziałowe, 12 komisji wydziałowych i 212 delegatów na Walne Zgromadzenie Delegatów (WZD) „S” Kopalni Konin; przew. komisji wydziałowych: Wincenty

Plecka (Przewóz Węgla), Tomasz Piasecki (ZRG), Wojciech Chojnacki (Odkrywka Pątnów), Edward Okoń (Odkrywka Kazimierz), K. Buszko (Odwodnienie Podziemne), Piotr Piasecki (Odkrywka Jóźwin), Zygmunt Bloch (Brykietownia), Z. Okoński (Zarząd), Henryk Walentynowicz (Warsztaty), Piotr Wróblewski (Odkrywka Lubstów), Paweł Stolarek (Transport), R. Skoczylas (Grupa „Konin” – technikum górnicze, przedszkola, hotel). 21 III podczas WZD wybór KZ (przew. K. Buszko) – w jej składzie 24 przedstawiciele komisji wydziałowych (po 2 z każdej: przew. i osoba wybrana podczas konferencji) oraz 24 osoby wybrane w czasie WZD: Bogdan Boroński, Wojciech Bultrowicz, Zygmunt Bartnicki, Władysław Depiński, Stanisław Flasiński, Jerzy Hanus, Wojciech Jagodziński, Henryk Kuźniewski, Mieczysław Karbowski, Zenon Kubsik, Czesław Kierzkowski, Jerzy Lewicki, Marian Mencil, Mieczysław Majewski, Leszek Miller, Stefan Majewski, Henryk Nowacki, Czesław Poliński, Stanisław Skrobiana, Janusz Skorupski, Zbigniew Tomaszewski, Roman Urbaniak, Jerzy Wawrzyniak, Zbigniew Wasilewski; również wybór 27 delegatów na I WZD Region Konin i 7 członków Komisji Rewizyjnej, przew. KR – Janusz Łuczak. 28 III wybory prezydium KZ, oprócz przew. K. Buszko: E. Okoń, R. Skoczylas (wiceprzew.), T. Piasecki (sekretarz), M. Mencil, Tadeusz Malinowski. III 1981 w „S” KWB – 6550 członków (95 proc. załogi).

1980–1981 udział działaczy „S” KWB w działalności władz regionalnych związku: Z. Okoński (od XI w MKZ w funkcji radcy prawnego, od 2 I 1981 przedstawiciel KWB), K. Buszko, R. Skoczylas (I–VI 1981 członek MKZ, kier. sekcji propagandy, członek KKP); od VI w ZR „S”: Bogdan Boroński, Wojciech Chojnacki, Krzysztof Klier, Leszek Miller, Z. Okoński (członek Prezydium).

I–XII 1981 „S” KWB uczestniczyła w protestach ogólnopolskich (proklamowanych przez KKP/KK), np. ws. wolnych sobót: 10 I (nie podjęto pracy), 22 I (strajk w godz. 8.00–12.00), 24 I obniżona frekwencja; 27 III i 28 X udział w ogólnopolskich strajkach ostrzegawczych, 26 X w strajku regionalnym proklamowanym przez MKS.

1980–1981 udział „S” KWB lub działaczy związku w działa-

niach społeczno-politycznych oraz w uroczystościach i obchodach rocznicowych: 1980 zbiórka funduszy na budowę pomnika poległych w XII 1970 i udział w uroczystości odsłonięcia w Gdańsku; w obchodach 3 V w Koninie, 28 VI w Poznaniu; 2 XII poświęcenie sztandaru KZ „S” KWB i figury św. Barbary podczas mszy w Pałacu Sportów, 4 XII msza w kościele bł. Maksymiliana Kolbego. 1981 w działalności Konińskiego Klubu Katolików (utworzony 5 IV, m.in. Z. Okoński, K. Buszko, R. Skoczylas) i Międzyzakładowego Komitetu Obrony Praw Człowieka i Praworządności (utworzony w III, m.in. K. Buszko i R. Skoczylas).

1980-1981 prowadzenie niezależnej działalności wydawniczej, druk materiałów dla MKZ i KZ „S” (np. J. Kuroń, *Czy grozi nam interwencja?*, A. Lenkiewicz, *Kampania wyborcza NSZZ „Solidarność”*), X 1980 - III 1981 wydanie 14 nr. „Komunikatu”, od V 1981 wydawanie pisma „Solidarność» Kopalni »Konin«”, kolportaż publikacji wydawanych poza KWB, przekazywanie informacji przez radiowęzeł zakładowy.

VI-XII 1981 działalność Samorządu Pracowniczego (przew. Bogdan Barański) popierana przez KZ „S”. 25 IX wydanie pisemnego upoważnienia przez Prezydium KZ dla 6 członków KZ na prowadzenie działalności w przypadku zastosowania represji wobec prezydium.

13 XII 1981 zakład zmilitaryzowany; XII 1981 w ramach akcji krypt. Klon 10 rozmów ostrzegawczych z działaczami „S”, 1981-1982, w różnym okresie, internowani: K. Buszko, Z. Okoński, R. Skoczylas, L. Miller. XI 1982 - [II](#) 1983 przetrzymywani w wojskowych obozach specjalnych: Zdzisław Boksa, Janusz Skorupski (Chełm nad Wisłą), Edmund Okoń (Czerwony Bór). 1982-1984, w różnym okresie, objęci śledztwami: Roman Górajski (1-29 IX 1982 tymczasowo aresztowany, ukarany przez Sąd Rejonowy w Koninie grzywną 20 tys. zł), Tomasz Piasecki (11 II - 20 IV 1984 tymczasowo aresztowany, 26 VII sprawa umorzona przez Sąd Wojewódzki w Koninie na mocy amnestii); 1985 Janusz Kukieła ukarany przez kolegium ds. wykroczeń (grzywna 8 tys. zł) za udział w poczcie sztandarowym „S” KWB w mundurze górniczym; K. Buszko decyzją dyrekcji

przeniesiony na niższe stanowisko.

XII 1981-1989 w KWB „Konin” (z różnym nasileniem) przejawy działalności podziemnej i oporu społecznego, np. 13 XII wyniesienie przez działaczy „S” z siedziby KZ sztandaru, dokumentów i materiałów poligraficznych, XII 1981, III/IV 1982 wydawanie pisma „Solidarność” (sygnowane przez Górniczy Ruch Oporu, redakcja T. Piasecki, druk z Wojciechem Zielińskim), 1982 wydanie pierwszych dwóch nr. „Azyłu Wojennego”; rozprowadzanie ulotek i prasy podziemnej (np. „Nasza Solidarność”, „Solidarni – Konin”); zbieranie funduszy na pomoc dla represjonowanych. Część działalności podziemnej i niezależnej prowadzona poza zakładem, gł. w kościołach św. Maksymiliana Kolbego i św. Wojciecha, m.in. udział członków „S” w mszach w kolejne rocznice poświęcenia sztandaru „S” KWB, w mszach za Ojczyznę, z okazji obchodów rocznicowych (także z udziałem poczty sztandarowego w mundurach górniczych); 4 XII 1986 ufundowanie i wmurowanie tablicy poświęconej pamięci zabitych górników w Kopalni „Wujek”. 29 VIII 1988 próba zorganizowania wiecu w KWB z udziałem R. Stachowiaka (zatrzymany przez straż przemysłową); 1988 powstanie dwóch Kas Samoobrony „S”.

1986-1989 udział „S” KWB w strukturach regionalnych: 1986-1989 K. Buszko członkiem jawnej Tymczasowej Regionalnej Rady „S”, 25 X 1988 powołanie Regionalnego Komitetu Organizacyjnego „S” w Koninie (w czasie spotkania przedstawicieli jawnych komitetów założycielskich, w Prezydium m.in. L. Miller z KWB „Konin”); 4 II 1989 powołanie TZR „S”, w jego Prezydium także L. Miller.

29 VIII 1988 złożenie wniosku (pierwszego w woj. konińskim) w Sądzie Wojewódzkim w Koninie o rejestrację Komitetu Założycielskiego „S” Pracowników Kopalni Węgla Brunatnego „Konin”, członkowie KZ: L. Miller, J. Kukiela, Andrzej Kamiński, Paweł Modelski, Grzegorz Ziółkowski, Marek Galdyn, Tadeusz Malinowski, Stanisław Garstka, Marek Pietrzak, Z. Okoński, Mariusz Sawicki, od 12 IX też: K. Buszko, Andrzej Maksymiuk, Mirosław Grzelak, Piotr Gulczyński, Dariusz Kowalski, Zdzisław Boksa. 31 VIII

odmowa rejestracji, po odwołaniu do SN 20 X także odmowa (bez pisemnego uzasadnienia). 6 II 1989 powołanie przez Komitet Założycielski Tymczasowej/KZ „S” KWB „Konin” w składzie: K. Buszko (przew. i delegat do Krajowej Komisji Górnictwa „S”, uczestnik rozmów Okrągłego Stołu w podzespolu ds. górnictwa), L. Miller (wiceprzew.), Zdzisław Boksa, M. Grzelak, P. Gulczyński, Jan Jagodziński, A. Maksymiuk, P. Modelski, A. Kamiński, G. Ziółkowski (także uczestnik rozmów Okrągłego Stołu w podzespolu ds. górnictwa), J. Kukiela, T. Malinowski.

Od VI 1989 wybory komisji wydziałowych, członków KZ, delegatów na WZD; 17 XI 1989 liczba członków „S” – 3032; 18 XI Zebranie Delegatów „S” KWB „Konin”, wybory KZ, w jej składzie: Z. Boksa, Władysław Borowiecki, K. Buszko, Henryk Dukarski, S. Flasiński, P. Gulczyński, J. Jagodziński, Jan Kałużny, A. Kamiński, Michał Klasieński, Jan Koszarek, Marek Kozarzewski, J. Kukiela, T. Malinowski, Bogdan Michalak, Tadeusz Michalak, L. Miller, P. Modelski, Jerzy Olkowski, M. Pietrzak, Jerzy Pindras, Kazimierz Socha, Zdzisław Stasiak, Wojciech Szczepański, Jan Szkudlarek, Zdzisław Susicki, Stanisław Tamm, Jerzy Tusiński, Zbigniew Walczak, Z. Wasilewski, Roman Wawrzyniak, Zbigniew Wojasiński, G. Ziółkowski, w Prezydium: K. Buszko (przew. 1989–1995), J. Jagodziński, Z. Boksa, L. Miller, Z. Stasiak, W. Szczepański, G. Ziółkowski; wybór 31 delegatów na II WZD Regionu Konińskiego. 10 i 24 II 1990 obrady II WZD, P. Modelski wybrany na członka ZR, 1 III wiceprzew. ZR.

1995–2021 przew. KZ: L. Miller (1995–1998), Ryszard Gościński (1998–2006), Roman Wawrzyniak (2006–2010), Piotr Grzegorzczak (2010–2011), Ryszard Gościński (2011), Grzegorz Matuszak (od 2011).

1989 przejawy niezadowolenia z powodów ekonomicznych; II 1989 rozmowy „S” z dyr. KWB w sprawach płacowych. Wzrost niezadowolenia załogi z powodów ekonomicznych; 16–17 II 1989 strajk w ZRG (początek o godz. 6.00). W Komitecie Strajkowym (7 osób), m.in. J. Kukiela, M. Pietrzak, Andrzej Katafoni, zgłoszono postulaty ekonomiczne i organizacyjne, 18 II podpisanie porozumienia z dyrekcją KWB; poparcie strajku przez pracowników warsztatów,

zgłoszenie własnych postulatów; 20 III pogotowie strajkowe w oddziale remontu taboru kolejowego, utworzenie KS (7 osób) m.in. A. Kamiński, Mariusz Chatłas, Józef Fabisiak, podpisanie porozumienia z z-cą dyrektora ds. techn. KWB.

1989 negocjacje (także ogólnopolskie) związków zawodowych działających w kopalniach węgla brunatnego („S”, Federacja ZZG, ZZ Górnictwa Węgla Brunatnego) z Ministerstwem Przemysłu oraz Wspólnotą Energetyki i Węgla Brunatnego; 23 V początek akcji protestacyjnej proklamowanej w kopalniach przez ogólnopolską Radę Branży Węgla Brunatnego FZZG (oflagowanie zakładów pracy, wywieszanie transparentów), 24 V zawarcie porozumienia z Ministerstwem Przemysłu; od 1 I 1990 wprowadzenie nowej tabeli zaszeregowania (średni wzrost płac 60-80 proc.).

1987-1990, w różnym okresie, niektórzy działacze „S” KWB zaangażowani w działalność organizacji opozycyjnych, np. KPN (A. Kamiński, M. Chatłas), SW Oddział w Koninie (J. Kukieła, A. Katafoni). Prowadzenie niezależnej działalności wydawniczej - wydawanie pism: „Szczęść Boże” (KZ „S” KWB „Konin”), „Codziennosc” (KW „S” - Odkrywka Pątnów), „Argus” (Zakład Robót Górniczych - pismo m.in. drukowane przez SW Oddz. w Poznaniu).

1989 udział w obchodach 71. rocznicy odzyskania niepodległości zorganizowanych przez TZR i Radę Porozumienia Organizacji Niezależnych (11 XI KZ „S” organizatorem turnieju szachowego o puchar związku); w obchodach Dnia Górnika (m.in. 4 XII msza w kościele św. Maksymiliana Kolbego).

1990, w zw. z kampanią wyborczą do samorządów, m.in. udział w pracach Wojewódzkiego Komitetu Wyborczego przy ZR „S” w Koninie (P. Modelski - przew. sekcji informacji i propagandy) oraz Miejskiego Komitetu Obywatelskiego „S” w Koninie, 27 V w wyborach do Rady Miasta Konina radnymi z ramienia MKO „S” zostało 5 pracowników KWB „Konin”: Wojciech Chojnacki, Marian Mencil, Henryk Wasilewski, Z. Wasilewski i Stanisław Ulatowski.

1999 KWB Konin przekształcona w jednoosobową spółkę skarbu państwa; 18 VII 2012 przejęta przez ZE PAK SA, włączona do Grupy Kapitałowej ZE PAK, zmiana nazwy na PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin SA. 2012-2016 nazwa organizacji związkowej: Międzyzakładowa Organizacja Związkowa „S” PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin SA, od 8 III 2016 Organizacja Międzyzakładowa „S” Górnictwa Węgla Brunatnego Zagłębia Konińsko-Turkowskiego.

11 XI 1970 – 30 V 1990 sytuacja w zakładzie (w tym działalność „S”) kontrolowana/rozpracowywana przez Wydz. IIIA/V/ WOG KW MO/WUSW w Koninie w ramach SO krypt. Górnik; „S” rozpracowywana również w ramach spraw operacyjnych, np. 30 VIII – 13 XII 1980 w ramach SOS Kopalnia, 4 I 1982 – 9 VII 1985 w ramach KE Klucznik, 1 X 1983 – 8 IV 1986 w ramach SOS Aktywiści, 15 XI 1988 – 10 VIII 1989 w ramach SOR Komitet, 2 VI 1989 – 12 II 1990 w ramach SOS Protest.

Przemysław Zwiernik

[Region Konin](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Zgłoś błąd](#)